

**ХЭНТИЙ АЙМАГ
БОР-ӨНДӨР СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН
ХУРЛЫН ТОГТООЛ**

2024 оны 12 сарын 30 өдөр

Дугаар 10

Бор-Өндөр

「 Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
төлөөлөгчийн ёс зүйн дүрмийг батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх заалт, 38 дугаар зүйлийн 38.5 дахь заалтыг тус тус үндэслэн сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдаанаас **ТОГТООХ нь:**

1. Бор-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Төлөөлөгчийн ёс зүйн дүрмийг хавсралтаар баталсугай.
2. Төлөөлөгчийн ёс зүйн дүрмийг мөрдөж ажиллахыг иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Төлөөлөгчдөд үүрэг болгосугай.
3. Төлөөлөгчдийн ёс зүйн дүрмийн биелэлтийн талаар жил бүр иргэд, олон нийтэд нээлттэй мэдээлж байхыг сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ажлын албанд даалгасугай.

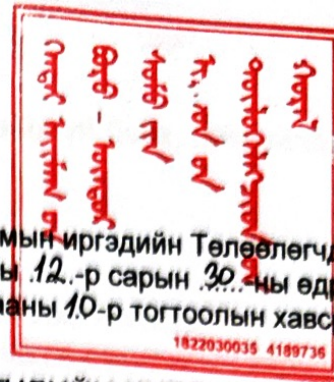
ДАРГА

Э.МӨНХ-ЭРДЭНЭ

Бор-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн
Хурлын 2021 оны 12-р сарын 30-ны өдрийн
хуралдааны 10-р тогтоолын хавсралт

БОР-ӨНДӨР СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ХУРЛЫН "ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ЁС ЗҮЙН ДҮРЭМ"

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Нутгийн удирдлагын гол байгууллага болох иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын байгууллагын төлөөлөгчийн нийгмийн харилцаанд баримтлах ёс зүйн хэм хэмжээг зохицуулж, ёс зүйн зөрчил гаргахаас урьдчилан сэргийлэх, гаргасан зөрчлийг шийдвэрлэхэд энэ дүрмийн зорилго оршино.

1.2. Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төлөөлөгч нь тухайн нутаг дэвсгэрийн иргэдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг эрхэмлэн баримтлагч мөн тул энэхүү ёс зүйн дүрэм нь төлөөлөгчөөс бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ хүлээсэн үүргийн ёс зүйн хэм хэмжээг сахин мөрдөхөд туслахад оршино.

1.3. Орон нутгийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгжийн удирдлагын үйл ажиллагаа, зөрчлийн болон авлигын эсрэг үйл ажиллагааг зохицуулсан хууль тогтоомжийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх нөхцөлийг хангах, төлөөлөгч үйл ажиллагаагаа нийтийн эрх ашигт нийцүүлэн үр дүнтэй ажиллах, манлайллаа сайжруулах нь "Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төлөөлөгчийн дүрэм"-ийн ёс зүйн үндэслэл мөн.

1.4. Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төлөөлөгч бүр энэхүү дүрмийн заалтыг хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээх бөгөөд биелэлтэд нь хурлын Ёс зүйн хороо хяналт тавих бөгөөд дүрэмд заасан үйл ажиллагаа явуулж, ёс зүйн зөрчлийг хянан зохицуулна.

Хоёр. Төлөөлөгчийн ёс зүйн хэм хэмжээ

2.1. Төлөөлөгчийн бүрэн эрхийн үйл ажиллагааны ёс зүйн хэм хэмжээ:

2.1.1. Төрийн болон бусад байгууллагаас мэдээлэл, туслалцаа дэмжлэг авах, хамтарч ажиллах, төлөөлөгчийн бүрэн эрхийн хүрээний аливаа асуудлаарх үг, үйл ажиллагаа, зан харилцаандаа хууль ёсыг дээдлэх;

2.1.2. Үйл ажиллагаандаа нийгмийн тэгш эрх, шударга ёсны зарчмыг баримтлах, төр, олон нийт, иргэдийн холбоог бэхжүүлэх бусдын нэр төр, алдар хүнд, ашиг сонирхолд хүндэтгэлтэй хандах, хувийн ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байх зарчмыг сахих;

2.1.3. Төрт ёс, түүх, соёлоо нандигнан өвлөн хөгжүүлэх, орон нутгийнхаа хөгжлийн чиглэл хандлагыг үйл ажиллагааныхаа үндэс болгож ажиллах;

2.1.4. Нутгийн удирдлагын болон бусад байгууллага, нийгмийн орчинд холбогдох хууль тогтоомж, журмыг баримтлан биеэ зөв авч явах, бусдад үлгэрлэх;

2.1.5. Хурлын Төлөөлөгчийн хувьд олон нийтийн цахим хэрэгсэл, сүлжээ ашиглахдаа бусдыг гутаасан агуулгатай санал сэтгэгдэл, зураг дүрс, бичлэг бусад хэлбэрийн мэдээ, мэдээлэл байршуулахгүй байх, өөрийх нь өмнөөс ийм мэдээ байршуулахаас сэргийлэх;

2.1.6. Төлөөлөгчийн бүрэн эрхээ шашны үйл ажиллагаа болон шашингүйн үзэл суртлын ухуулга, сурталчилгаанд ашиглахгүй байх;

2.1.7. Албан бус зорилгоор төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгө, санхүүгийн эх үүсвэр, мэдээллийг ашиглахгүй байх;

2.1.8. Байгаль орчинд халтай хууль бус үйлдэл хийхгүй байх, ийм үйлдлийг дэмжсэн санал санаачилга гаргахгүй байх.

2.2 Ашиг сонирхолын зөрчилтэй холбоотой ёс зүйн хэм хэмжээ:

2.2.1. Өөрийн болон гэр бүлийн гишүүний хувьд ашиг сонирхлын зөрчилтэй аливаа санал хураалтад оролцохгүй байх, нэр хүндээ гэр бүл, ах дүү, садан төрлийн болон хувийн, санхүүгийн, нийгмийн байдлыг дээшлүүлэхэд ашиглахыг хориглох;

2.2.2. Хүнийг ялгаварлан гадуурхах болон жендерийн тэгш бус байдлыг гаргасан аливаа үйл ажиллагаанд оролцохгүй байх;

2.2.3. Төлөөлөгчийн нэр хүнд, эрх мэдлийг ашиглаж үнэт цаас, эд хөрөнгө олж авах, давуу эрх эдлэх, бусдад давуу эрх олгох үйл ажиллагаа явуулах, оролдлого хийхгүй байх;

2.2.4. Асуудал боловсруулж шийдвэрлэх болон хууль ёсны шийдвэр гаргахад нь бусдад нөлөөлөх, үйл ажиллагаанд нь хяналт тавьдаг албан тушаалтанд нөлөөлөхийг хориглох;

2.2.5. Төлөөлөгчийн эрх, үүргээ хэрэгжүүлэх явцад олж мэдсэн төр, байгууллага, хувь хүний нууцад хамаарах мэдээллийг задруулах, хувьдаа ашиглахыг хориглох.

2.3 Хөрөнгө орлогын мэдүүлэг, албан томилолттой холбоотой ёс зүйн хэм хэмжээ

2.3.1. Хууль тогтоомжид заасан хугацаа, журмын дагуу хөрөнгө орлогын мэдүүлгээ үнэн, зөв гаргах;

2.3.2. Хурлын төлөөлөгчийн хувиар гадаад, дотоодод томилолт, аялалаар явахдаа ИТХ-ын даргаар шийдвэр гаргуулж, удирдамжийг баримтлах.

2.3.2

2.4.1. Хянан шалгаж буй байгууллага, албан тушаалтнаас хуульд заасан журмаас гадуур бэлэн мөнгө, мөнгөөр үнэлэгдэх үнэт зүйлс авахгүй байх;

Гурав. Ёс зүйн зөрчлийг хянан шийдвэрлэх үйл ажиллагаа

3.1. Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Ёс зүйн хороо нь төлөөлөгчийн ёс зүйн хэм хэмжээний зөрчлийг дор дурдсан нөхцөлд хянан хэлэлцэнэ.

3.1.1. Төлөөлөгч дангаараа эсхүл хамтарч өргөдөл, санал гомдол гаргасан;

3.1.2. Иргэн, хуулийн этгээдээс өргөдөл, санал, гомдол ирүүлсэн;

3.1.3 Ёс зүйн хорооны гишүүдийн олонхи нь санал гаргасан.

3.1.4 Төрийн байгууллага, албан тушаалтнаас гарсан өргөдөл гомдол

3.2 Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал нь төлөөлөгчийн ёс зүйн дүрмийг батлан ёс зүйн хороо нь төлөөлөгчийн ёс зүйн асуудлыг хэлэлцэнэ;

3.3 Ёс зүйн зөрчилд холбогдсон төлөөлөгч өөртэй нь холбогдох өргөдөл, санал, гомдолтой бүрэн танилцах, тухайн асуудлаар тайлбар, баримт гаргаж өгөх, хуралдаанд биеэр оролцох эрхтэй.

3.4 Өргөдөл, санал, гомдол ирүүлсэн иргэн, хуулийн этгээдийн төлөөллийг Ёс зүйн хорооны хуралдаанд оролцуулах эсэх асуудлыг хорооны гишүүдийн олонхийн санал, иргэн болон төлөөлөгчийн хүсэлтийг үндэслэн шийдвэрлэнэ.

3.5 Ёс зүйн хороо дараахь шаардлагыг хангасан өргөдөл, санал, гомдлыг хүлээж авна:

3.5.1 Өргөдөл, санал, гомдол ирүүлсэн иргэн, хуулийн этгээдийн нэр, албан ёсны болон шуудангийн хаяг, холбогдох утас, цахим шуудангийн хаяг, гарын үсэг, огноо;

3.5.2 Ёс зүйн дүрмийг зөрчсөн талаарх цаасан болон албан ёсны цахим хаягнаас ирүүлсэн тайлбар, баримтыг үндэслэнэ.

3.6. Ёс зүйн хороо өргөдөл, санал, гомдлыг хүлээн авснаас хойш ажлын 5 өдрийн дотор тухайн төлөөлөгчид танилцуулах ба төлөөлөгч ажлын 10 өдрийн дотор өөрийн тайлбар, баримтыг ёс зүйн хороонд цаасаар болон албан ёсны цахим хаягаар ирүүлэн хэлэлцүүлнэ.

3.7. Ёс зүйн хороо өргөдөл, гомдлыг хүлээж авснаас хойш 30 хоногийн дотор гаргасан холбогдох шийдвэрээ өргөдөл гомдол гаргасан этгээдэд хүргүүлнэ. Шаардлагатай тохиолдолд хуулийн дагуу хугацааг сунгаж болно. Ёс зүйн хороо санал, дүгнэлт гаргаж тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдаанд хэлэлцүүлж, шийдвэрлүүлнэ.

3.8. Өргөдөл, гомдлыг хуулийн байгууллага, эрх бүхий албан тушаалтан шалгаж байгаа бол энэ тухай өргөдөл гаргагчид мэдээлнэ.

Дөрөв. Ёс зүйн хариуцлага ногдуулах

4.1. Ёс зүйн хороо нь санал дүгнэлт боловсруулж 30 хоногийн дотор иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлнэ.

4.2. Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдаан нь Ёс зүйн хорооны санал, дүгнэлтийг хуралдааны дэг болон Төлөөлөгчийн ёс зүйн дүрэмд заасан шаардлагын дагуу хэлэлцэж, дараахь хариуцлагын аль нэгийг ногдуулахаар хуралд оролцсон төлөөлөгчийн олонхийн саналаар шийдвэрлэж, тогтоол гаргана:

4.2.1. Сануулах;

4.2.2. Өөрийнх нь саналаар чөлөөлөх буюу төлөөлөгчөөс огцруулах;

4.2.3. Төлөөлөгч хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр жилд 3 болон түүнээс дээш удаа хуралдааныг тасалсан тохиолдолд /ЗЗНДНТУТХууль 46.8/ бүрэн эрхийг дуусгавар болгоно. /ЗЗНДНТУТХууль 41.1.7/

4.2.4. Ёс зүйн зөрчил гаргасан нь нотлогдоогүй тохиолдолд иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал тогтоол гаргаж гомдол гаргасан этгээдэд хүргүүлнэ.

4.2.5. Төлөөлөгч болон гомдол гаргагч этгээд ёс зүйн зөрчлийг хүлээн зөвшөөрөөгүй тохиолдолд 30 хоногийн дотор захиргааны хэргийн шүүхэд хандана.

4.3. Төлөөлөгчид ёс зүйн хариуцлага хүлээлгэсэн тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдааны шийдвэрийг нийтэд мэдээлнэ.